

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Tid: Torsdagen den 20 maj 2021 kl. 09:00-11.25

Plats: Esplanaden

Beslutande: Charlotta Westerlund (S), ordförande
Solveig Granberg (C), 1:e vice ordförande
Andreas Sjögren (S) (distansdeltagande)
Mehrana Bassami (S) (distansdeltagande)
Madelene Nord (M) (distansdeltagande) (avstår beslut i § 19)
Ellen Ström (V) (distansdeltagande)
Carinne Sjöberg (L) (distansdeltagande)

Övriga deltagare: Se sidan två

Utses att justera: Solveig Granberg

Sekreterare: ..... §§ 19-22
Olov Häggström

Ordförande: .....
Charlotta Westerlund (S)

Justerare: .....
Solveig Granberg (C)

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ: Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott
Sammanträdesdatum: 2021-05-20

Anslaget har satts upp: 2021-05-27

Anslaget tas ner: 2021-06-18
Förvaringsplats: kommunledningsstaben

Underskrift: .....
Olov Häggström

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Ari Leinonen (S)

Helena Smith (S)

Maria Myrstener (V)

Alice Nikmanesh (MP)

Ulrik Berg (M)

Fredrik Rönn (C)

Tjänstemän

Linda Gustafsson, övergripande planering

Annika Dalén, övergripande planering

Josefin Sundling, praktikant

§ 19

Diarienumr: KS-2021/00364

JUSK yttrande SOU 2021:8 När behovet får styra - ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

att fastställa yttrandet enligt förslag

Ärendebeskrivning

I mars 2018 tillsatte regeringen en utredning som har haft i uppdrag att utreda och föreslå hur tandvårdssystemet kan utvecklas för att uppnå en mer jämlik tandhälsa och ett mer resurseffektivt tandvårdssystem.

Umeå kommun utgör en av remissinstanserna. Kommunstyrelsen har överlämnat remissen till jämställdhetsutskottet för yttrande.

Jämställdhetsutskottets yttrande

Umeå kommun välkomnar regeringens ambition att reformera tandvårdssystemet i riktning mot en större jämlikhet, och ställer sig bakom ett av utredningens huvudförslag, att införa behovs-solidaritetsprincipen i tandvårdslagen i syfte att den som har det största behovet av tandvård ska ges företräde till tandvården, på liknande sätt som övrig vård är organiserad.

Umeå kommun ser även positivt på de reformförslag som innebär en större tydlighet och enhetlighet i de olika subventioner och stöd som finns i tandvården, däribland en enhetstaxa för undersökning hos tandvården på 200 kronor per besökstillfälle samt ett eventuellt statligt högkostnadsskydd för tandvård.

Synpunkter

Utredningen definierar ett jämlikt tandvårdssystem utifrån sex kriterier:

- Vård och behandling efter behov
- God tillgång till behandlare i hela landet
- Vård och behandling av god kvalitet och i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet
- Låg ekonomisk tröskel för patienten
- Nationellt likvärdig tillämpning av befintliga regelverk
- Förmåga att nå grupper som av socioekonomiska, kulturella eller andra skäl avstår tandvård

Utredningen lyfter att inkomst och födelseort har betydelse för vilka som avstår tandvård trots behov. Att socioekonomiska förutsättningar har betydelse för besöksfrekvensen i tandvården och i förlängningen bidrar till att förstärka ojämlikheter i tandhälsan hos befolkningen reflekteras i flera av utredningens förslag, däribland en lägre och enhetlig taxa och olika varianter av statligt tandvårdsstöd. En individuell tandhälsoplan som har till ändamål att de med störst risk för tandsjukdomar ska få mest stöd syftar också till att utjämna ojämlikheter och stärka principen om att den som har det största behovet ska ges företräde till tandvården.

Ovan nämnda förslag svarar framför allt mot det första och det fjärde kriteriet, och får i förlängningen positiva effekter för det sjätte kriteriet, då de är generella reformer som framför allt gynnar idag missgynnade grupper. Däremot önskar Umeå kommun att det sistnämnda kriteriet adresseras något tydligare i utredningens förslag.

Beslutsunderlag

Remiss av betänkandet: När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8)

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Jämställdhetsutskottets beslutsordning

Särskilt uttalande

Madelene Nord (M) deltar inte i beslutet.

Umeå kommun

Sammanträdesprotokoll

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott 2021-05-20

Beslutet ska skickas till

KS diarium

§ 20

Diarienum: KS-2020/00851

JUSK yttrande motion 36/2020 - Gratischeck till familjerådgivningen och en ökad tillgänglighet

Beslut

Jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige

att avslå motionen

Reservation: Madelene Nord (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande

Ärendebeskrivning

I motion 36/2020 yrkar Kristdemokraterna:

- Att Umeå kommun erbjuder alla nyblivna förstagångsföräldrar en gratischeck för två besök till familjerådgivningen.
- Att Familjerådgivningen upphandlas för ökad tillgänglighet.

Motionärerna menar att förslaget skulle signalera från kommunen vikten av goda relationer inom familjen, som bidrar till att skapa de bästa förutsättningarna för barn att utvecklas på bästa sätt, och viljan att från kommunen ge stöd för att detta ska kunna åstadkommas. Vidare menar motionärerna att tillgängligheten till familjerådgivningens verksamhet kan öka genom att denna upphandlas.

Individ- och familjenämnden har yttrat sig och föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Jämställdhetsutskottets yttrande

Individ- och familjenämnden har i sitt yttrande redovisat ett gediget underlag som ger bakgrund, aktuellt kunskapsläge, samt en lägesbild såväl i ett jämförande nationellt perspektiv som specifikt för familjerådgivningen i

Umeå. Jämställdhetsutskottet instämmer till fullo i det underlag som individ- och familjenämnden redovisat i sitt yttrande och de slutsatser förvaltningen drar av dessa.

Jämställdhetsutskottet instämmer i motionärens ståndpunkt att det är viktigt för barns hälsa och anknytning att växa upp i en trygg familj som präglas av kärlek och förståelse. Samtidigt ska familjerådgivning i form av samtal och stöd ges till de som är i störst behov av stöd. Det finns ingen evidensbaserad forskning som visar på att familjerådgivning är en effektiv förebyggande åtgärd för just nyblivna föräldrar. Däremot har familjerådgivning god effekt på de par som har konstaterade problem.

I den nationella strategin för föräldraskapsstöd från 2018 anges att stödet i föräldraskapet främst utgår från befintliga strukturer och arenor, där den familjerådgivning som kommuner erbjuder är en av flera. Andra sådana kan vara mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola, familjecentraler, elevhälsa, socialtjänstens öppna verksamhet, familjerätt och det utbud av stöd som studieförbund och ideella organisationer erbjuder. En allmän utgångspunkt i strategin är att både universellt och riktat stöd behövs. Det universella stödet är de insatser som erbjuds alla föräldrar i förebyggande syfte, medan det selektiva stödet erbjuds de grupper som har behov av specifika insatser.

Utskottet välkomnar ambitionen i motionen att stötta nyblivna föräldrar och ge dem de bästa förutsättningarna för goda familjerelationer. Som individ- och familjenämnden framhåller i sitt yttrande finns det dock idag ett generöst utbud av verksamheter riktade till nyblivna föräldrar, såsom familjecentraler och öppna förskolor, samt familjerådgivningens utåtriktade arbete. Inom öppna förskolan finns socialtjänsten representerad och erbjuder råd och stöd. Med bredden i det föräldra- och familjestöd som erbjuds av kommunen idag finns såväl de universellt förebyggande insatser som både den nationella strategin för föräldraskapsstöd och motionären efterfrågar, som även de mer riktade och behovsstyrda insatserna där familjerådgivningen ingår.

Beslutsunderlag

Motion 36/2020

Individ- och familjenämndens yttrande

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Jämställdhetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Madelene Nord (M) yrkar att jämställdhetsutskottet föreslår fullmäktige att avslå motionens första att-sats, och bifalla motionens andra att-sats.

Ellen Ström (V) yrkar på avslag till motionen enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Propositionsordning som godkänns

Ordföranden ställer bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till

Madelene Nord's yrkande. Jämställdhetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag att avslå motionen.

§ 21

Diariernr: KS-2021/00122

JUSK yttrande motion 1/2021 - Lägg ner Kvinnohistoriskt museum

Beslut

Jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige

att avslå motionen

Reservation: Madelene Nord (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande

Ärendebeskrivning

I motion 1/2021 yrkar Sverigedemokraterna:

- att Umeå kommun avvecklar kvinnohistoriska museet

Motionärerna menar att kvinnohistoriskt museum är en dyr och knappast skälig verksamhet att driva när ekonomin är hårt pressad, och kärnverksamheter såsom vård, skola och omsorg bör prioriteras. Motionärerna menar vidare att museet inte fyller en funktion för den breda allmänheten och inte bör finansieras med skattemedel då kostnaden per besökare enligt motionärerna är oproportionerligt stor.

Kulturnämnden har yttrat sig och föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Jämställdhetsutskottets yttrande

I november 2010 beslöt en majoritet i Umeå kommunfullmäktige att inrätta ett Kvinnohistoriskt museum. Jämställdhetsutskottet konstaterar i likhet med kulturnämnden att Kvinnohistoriskt museum väl uppfyller intentionerna i sin uppdragsbeskrivning varför utskottet inte ser någon anledning att ompröva gällande beslut.

Umeå kommunfullmäktige har vidare i budget och planeringsförutsättningar antagit fyra långsiktiga och kommunövergripande målsättningar, varav två lyder:

1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.
2. Vi ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Umeå kommuns satsning på kultur har bidragit till att ge Umeå en nationellt uppmärksammad position. En stark kulturpolitik och ett levande och mångfacetterat föreningsliv har bidragit till ett livskraftigt och demokratiskt samhälle. Detta kan sägas vara frukten av en långsiktig politisk ambition inom kulturområdet förmedlad genom en rad framåtsyftande kulturpolitiska beslut. Kulturell hållbarhet, som är en del av kommunens övergripande strategiska mål, syftar till att bevara och stärka dessa värden och satsningar på lång sikt.

Till det övergripande jämställdhetsmålet finns en av kommunfullmäktige antagen strategi för jämställdhetsarbete som gäller hela kommunen. I den står bland annat att jämställdhetsarbetet handlar om att öka kunskapen kring socialt kön och att ifrågasätta och utmana stereotypa könsroller såväl som sina egna fördomar i syfte att bryta de normer och strukturer som begränsar kvinnors och mäns möjligheter. Det handlar även om att synliggöra och uttala skeva maktrelationer mellan könen och kräva dess förändring. Umeå kommun har i och med etableringen av Kvinnohistoriskt museum tagit ett ansvar för att inte dessa frågor ska gå förlorade. Kvinnohistoriskt museum fokuserar i sin verksamhet och i sina utställningar just på kvinnors historia ur ett könsmaktsperspektiv och har frågor om kön, makt, historia och identitet som genomgående teman.

Det av kommunfullmäktige antagna kulturpolitiska programmet för Umeå kommun konstaterar att kultur och dess olika uttryck spelar en central roll för människans, demokratins och hela samhällets utveckling. Inom ramen för denna ambition, samt kommunens jämställdhetsarbete, kan kvinnohistoriskt museums inriktning att gestalta historiska förändringar, såväl lokalt som globalt, rörande kvinnors positioner inom samhällets olika arenor, samt att fungera som en plats för samtidsdebatt, omöjligt beskrivas

som ett propagandaverktyg utan uppgift för mer än ett fåtal. Kvinnohistoriskt museum skapar utställningar, pedagogiskt program och programverksamhet till en bred allmänhet. All kultur kan inte tilltala alla, däremot är det av vikt att en inkluderande demokratisk kommun respekterar skilda uppfattningar och skapar utrymme för alla, som det kulturpolitiska programmet fastslår. Kulturens uttrycksformer måste därför vara fria och oberoende från kommersiella särintressen och politiska påtryckningar.

Kvinnohistoriskt museum är sedan starten dimensionerat för att vara ett museum utan samlingar vilket gör det mindre resurskrävande och kostsamt än traditionella museer samtidigt som det är ett viktigt bidrag till den kulturella verksamheten i Umeå.

Beslutsunderlag

Motion 1/2021

Kulturnämndens yttrande

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Jämställdhetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Madelene Nord (M) yrkar att jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige att bifalla motionen i enlighet med Moderaterna i kulturnämndens yrkande.

Andreas Sjögren (S) yrkar på avslag till motionen enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Propositionsordning som godkänns

Ordföranden ställer bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till motionen. Jämställdhetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag att avslå motionen.

Umeå kommun

Sammanträdesprotokoll

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott 2021-05-20

---

§ 22

Diariernr:

Information handlingsplan mot våld

Beslut

Jämställdhetsutskottet har tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Ulrika Granskog på UmeBrå redogör för arbetet kopplat till Umeå kommuns handlingsplan mot våld.

Beredningsansvariga

Annika Dalén